

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 11/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av naturvårdslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 juni 2009 en proposition med förslag till lag om ändring av naturvårdslagen (RP 99/2009 rd) till miljöutskottet för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet och jord- och skogsbruksutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandena (GrUU 17/2010 rd och JsUU 31/2009 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Hannu Karjalainen och regeringsråd Satu Sundberg, miljöministeriet
- överinspektör Jussi Laanikari, jord- och skogsbruksministeriet
- specialforskare, agronomie- och forstdoktor Jani Pellikka, Östra Finlands universitet

- jurist Leena Penttinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- enhetschef Petri Ahlroth, Finlands miljöcentral
- jurist Marketta Rosti, Forststyrelsen
- forskningschef Vesa Ruusila, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
- överinspektör Ilpo Huolman, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
- jaktvårdsrådgivare Visa Eronen, Nylands jaktvårdsdistrikt
- ordförande Lauri Kontro, Finlands Jägarförbund ry
- kommunikationschef Klaus Ekman, Jägarnas centralorganisation
- naturvårdsexpert Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund rf
- programchef Petteri Tolvanen, WWF Finland.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Sametinget
- Finlands Jägarförbund ry
- Renbeteslagsföreningen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i de bestämmelser i naturvårdslagen som gäller naturskyddsområden som tillhör staten. Bemyndigandet att utfärda förordningar som gäller inrättande av naturskyddsområden ska ändras så att det motsvarar kraven i den nuvarande grundlagen. Bemyndigandet att utfärda förordning om undantag från

fridlysningsbestämmelserna för nationalparker och naturreservat stryks helt och fridlysningsbestämmelserna och bemyndigandet att utfärda förordningar om inrättande av övriga naturskyddsområden ska preciseras. Lagen fska kompletteras med en bestämmelse om att förutsättningarna för utövande av samisk kultur ska tryg-

gas då naturskyddsområden inrättas inom samernas hembygdsområde. Dessutom föreslår regeringen preciseringar som gäller undantag från fridlysningsbestämmelserna om nationalparker och naturreservat, begränsningar i rätten att röra

sig i naturreservat, införlivning av områden med nuvarande naturskyddsområden och fastställande av skötsel- och nyttjandeplaner för naturskyddsområdena.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Sammanfattningsvis anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Det tillstyrker lagförslaget med följande anmärkningar och ändringsförslag och noterar att propositionen bygger på ett uttalande som godkänts på förslag av utskottet om att regeringen bör vidta åtgärder för att se till att lagstiftningen om nationalparker och naturreservat motsvarar kraven i 80 § i grundlagen (MiUB 17/2004 rd).

Riksdagens grundlagsutskott ansåg i sitt utlåtande (GrUU 29/2004 rd) att 16 § i naturvårdslagen om bemyndigande att utfärda förordning är problematisk med tanke på 80 § 1 mom. i grundlagen och grundlagsutskottets praxis i fråga om den. Enligt grundlagsutskottets bedömning är bemyndigandet helt öppet och begränsar därmed inte normgivarens prövningsrätt tillräckligt mycket ur grundlagssynvinkel.

Den föreslagna lagen innehåller flera ändringar i den gällande naturvårdslagen som i synnerhet är påkallade av 80 § 1 mom. i grundlagen. En av de viktigaste ändringarna är att bemyndigandebestämmelsen i 16 § om nationalparker och naturreservat ska utgå och ersättas med bestämmelser på lagnivå. Nationalparker och naturreservat som är minst 1 000 hektar inrättas alltid genom en separat lag och sådana lagar måste medge att undantagsbestämmelser som gäller parken eller reservatet skrivs in också i framtiden.

Det finns ett nytt bemyndigande i den föreslagna 17 a §. Det gäller naturskyddsområden som inte är nationalparker eller naturreservat och som inrättas genom förordning av statsrådet. Förslaget om att se över naturvårdslagen

innehåller också vissa nya bestämmelser som framför allt har att göra med regleringen av djurbestand i naturskyddsområden.

Internationellt sett finns det stor variation i fråga om skyddsmål och rätt att röra sig i nationalparker i olika länder. Listan över naturskyddsområden i världen bygger på ett FN-beslut utifrån vilket Internationella naturvårdsunionen (IUCN) har tagit fram kriterier för att ta upp naturskyddsområden på listan och ett klassificeringssystem för skyddade områden. Nationalparker hör till kategori II och är därmed skyddade områden där fokus ligger på att skydda ekosystemen och se till att området går att nyttja för rekreation. Nationalparkerna i Finland hör till kategori II. Jakt som inte hör samman med en skyddad ursprungskultur i nationalparken anses enligt IUCN:s rekommendationer strida mot kraven på att nationalparken ska vara i orört tillstånd. IUCN har också rekommenderat att skyddade områden som inte uppfyller skydds- och vårdkraven enligt kategori II inte ska kallas nationalpark. Forststyrelsen lät 2004 göra en internationell undersökning av hur skyddade områden sköts. Där rekommenderas det att fler områden där jakt och fiske är förbjudna enligt IUCN-principerna ska inrättas i Finland.

I naturvårdslagen definieras tre olika typer av naturskyddsområden: nationalparker, naturreservat och övriga naturskyddsområden. Ett område som ska bli nationalpark ska ha betydelse som allmän natursevärdhet eller i övrigt för att öka naturkännedomen eller intresset för naturen eller med tanke på användning för rekreation. Syftet är att bevara naturens mångfald men också att tillförsäkra allmänheten möjlighet att njuta av naturens skönhet och uppleva naturen. Naturreservat är avsedda för forskning och där ska

all slags påverkan från människan vara så liten som möjligt. Områdena ska vara alltigenom orörda. Här är rekreativ användning i regel mycket begränsad. Övriga naturskyddsområden har vanligtvis mindre areal och de kan inrättas både på statsägd och privatägd mark.

Förvaltningen av det nationella systemet för skyddade områden är huvudsakligen centraliserad till Forststyrelsen, som spelar en viktig roll framför allt när det gäller att styra skötseln av de skyddade områdena. Forststyrelsen följer bland annat en rekommendation om principer för vård och användning av naturskyddsområden från 2010.¹ Enligt den är den viktigaste uppgiften för en nationalpark att skydda särdragen i den ursprungliga oorganiska och organiska naturen, arter och organismsamhällen men också sådant som är resultat av mänsklig verksamhet: kulturmiljöer, organismsamhällen, landskap och konstruktioner.

Inom de gränser som skyddet tillåter ska nationalparken också finnas till för bland annat miljöfostran, undervisning och kännedom om naturen över lag, naturvetenskaplig forskning och uppföljning av miljöns status. Nationalparken finns också till som en sevärdhet för rekreation genom att den erbjuder naturupplevelser och utfärder i naturen. Målet för vården är att nationalparken uppfyller sitt primära syfte så bra som möjligt. Därför är ambitionen att nationalparker ska vara funktionella och gå att nyttja på många olika sätt. Eftersom skyddet är primärt måste andra funktioner anpassas så att skyddsmålet inte riskeras. Dessutom står det i rekommendationen att nationalparkerna är av mycket varierande storlek och typ och finns på olika håll, så därför ska de ha olika standard i fråga om funktioner, tillgänglighet och besöksantal.

Utskottet framhåller att de grundläggande principerna för vår lagstiftning om nationalparker, naturreservat och övriga naturskyddsområden är etablerade och inte behöver ändras. Genom att inrätta olika slags skyddade områden försöker man se till att ekosystemen på området

förblir orörda och fortsatt kan fungera. Det betyder att mänsklig verksamhet bör påverka naturen på området så lite som möjligt, så att naturens egen dynamik reglerar bland annat djurbeståndet och förhållandena mellan arterna. Men rent konkret är detta inte alltid möjligt med hänsyn till att de skyddade områdena omfattar en ganska liten areal, särskilt i Södra Finland. Besöksantalet stiger och turismen ökar snabbt på de skyddade områdena, så användningen av områdena måste över lag planeras bättre och skötseln måste bli effektivare, för att principerna om hållbar turism ska fullföljas och naturvärdena skyddas, menar utskottet.

Propositionen avser att samordna dels syftet med att inrätta skyddade områden, det vill säga skydda ekosystemen, och möjligheten till rekreation, dels den traditionella jakträtten och då i synnerhet på större skyddade områden med så kallad fri jakträtt. De grundläggande skyddsprinciperna ska inte ändras.

Decimering av arter av främmande ursprung

Enligt 15 § 1 mom. 2 punkten i lagförslaget är det tillåtet att i en nationalpark eller ett naturreservat decimera antalet individer av en växt- eller djurart av främmande ursprung och även individer av andra växt- och djurarter, om de har förökats sig alltför mycket eller annars blivit skadliga. För detta krävs det tillstånd av den myndighet eller inrättning som svarar för förvaltningen av området, och vidare får inte syftet med att inrätta området äventyras. Utskottet noterar att det enligt propositionsmotiven är meningen att göra det lättare att decimera antalet individer av arter som är av främmande ursprung eller skadliga på något annat sätt.

Förslaget är principiellt helt korrekt, eftersom det medger att man i fortsättningen kan förhindra spridning av invasiva arter som potentiellt utgör ett betydande hot mot mångfalden i naturen och lindra de skadliga effekterna för nationalparker och naturreservats skyddsvärden. Många främmande arter kan snabbt bli så talrika att de hotar de skyddade områdenas naturvärden, särskilt hotade är fågelarter som häckar på marken. Invasiva arter är t.ex. små rovdjur som

¹ Principer för vård och användning av skyddsområden. Forststyrelsens naturvårdspublikationer. Serie B 127.

mårdhund och mink om beståndet blir för stort. De har konstaterats orsaka stor förödelse för bon, särskilt i våtmarker och skärgård.

Klimatförändringen men också mänsklig aktivitet kan i framtiden leda till ökade invasiva arter och bestånd. Utskottet anser att det behövs ett system med undantagstillstånd, men det bör tillämpas samordnat och fokuseras på att motverka och minska de skador som invasiva arter orsakar. När man överväger att decimera främmande arter och framför allt antalet individer av ursprungliga arter bör man alltid utgå från ett behov som beaktar skyddsmålen för området och hur stor skada skyddsvärdena annars kan ta av dem. En normal ekologisk succession och fluktuationer i populationsdynamiken bör förekomma i en nationalpark, men det ska gå att stoppa en utveckling som får negativa följder för områdets skyddsvärden.

Utgallring av individer av viltarter som får jagas med stöd av jaktlicens

Naturvårdslagens 15 § 1 mom. föreslås bli kompletterat med en ny 3 punkt om att man i nationalparker och naturreservat får avlägsna individer av viltarter, om individen i fråga utanför skyddsområdet orsakar ett uppenbart hot mot människors hälsa eller hot om betydande ekonomisk skada på egendom. Viltarter som får jagas med stöd av jaktlicens är till exempel alla stora marklevande rovdjur plus älg och gråsäl.

Enligt motiven kommer punkten att bli tillämplig främst när det gäller att förebygga olyckor med hjortdjur i trafiken, förhindra skador för yrkesfisket som orsakas av gråsäl och avlägsna björn- och vargindivider som utgör en risk för omgivningen. I tillståndsprövningen är det också möjligt att beakta andra metoder för avlägsnande än att döda djuret. Utskottet understryker att det är en undantagsbestämmelse som syftar till att i särskilda fall avvärja hot mot människors säkerhet eller hindra stora ekonomiska skador. Bestämmelsen kan till exempel komplettera tillståndsprövning enligt polislagen som medger åtgärder för att garantera människors säkerhet i vissa sällsynta risksituationer.

En rad undersökningar visar att ett stort älgbestånd bidrar till ökade trafikolyckor². Antalet älgolyckor i trafiken står i ganska direkt proportion till antalet hjortdjur och trafikvolymen. Däremot finns det knappt om forskningsresultat om hur älgpopulationer som rör sig och lever i nationalparker påverkar antalet trafikolyckor.

Frågan om älgar i nationalparkerna har gett upphov till en diskussion om huruvida nationalparkerna medger alltför stora älgbestånd och om jakten försvåras i närliggande områden. Utskottet betonar att nationalparkerna särskilt i södra Finland är små och att älgarnas revir i regel är större än de här nationalparkerna i söder. Det är heller inte sannolikt att älgarna stannar kvar i nationalparkerna under hela jaktsäsongen och därmed skyddas mot jakt. Däremot har det enligt utredningar under tidigare år förekommit älgolyckor till exempel i Tavastland uppenbarligen på grund av stora älgbestånd i Högfors nära Liesjärvi nationalpark. Där har också undersökningar visat att älgar har flyttat till nationalparken under jaktsäsongen. Flest älgolyckor inträffar det i regel på hösten under älgarnas vandrings- och brunsttider och under jaktsäsongen, så därför går det inte att påvisa direkt utifrån statistiken att Liesjärvi nationalpark inverkar på antalet olyckor. I Nyland har frågan om reglering av älgbeståndet varit uppe också när det gäller Noux nationalpark. Hittills har statistiken inte visat på någon koncentration av olyckor med hjortdjur kring Noux.

I en rapport om jakt i nationalparkerna i södra Finland³ behandlas på ett allmänt plan hur hjortdjur som lever i nationalparkerna påverkar antalet trafikolyckor. Flest älgolyckor inträffar det på sådana ställen i Nyland där det finns gott om hjortdjur och trafik, särskilt där älgstängslen upphör och i korsningar på huvudvägarna. Det finns visserligen ganska lite undersökningsresultat men utifrån undersökningarna går det inte att påvisa att älgbeståndet i nationalparkerna be-

² t.ex. Haikkonen, H. och Summala, H.: Hirvikanta, liikenne ja hirvikolarit. Trafikministeriets publikationer 20/2000.

³ Miljöministeriets rapporter 10/2006.

tyder någon starkt höjd risk för trafiksäkerheten i Södra Finland. Utskottet påpekar att älgbestånden också kan regleras effektivare om det behövs genom att bevilja fler jaktlicenser i områden nära nationalparker. Jaktföreningar som är verksamma nära nationalparker kan genom beslut av jaktvårdsdistriktet beviljas fler jaktlicenser om älgbeståndet växer så mycket att det ställer till med problem.

Utskottet anser i varje fall att möjligheten att gallra ut älgindivider enligt den föreslagna 15 § 1 mom. 3 punkten behövs som en utväg om älgbeståndet i nationalparkerna växer snabbt eller om älgarna i väsentligt större utsträckning börjar söka sig till nationalparkerna. Enligt propositionen ska det vara möjligt att avlägsna älgindivider om alltför många älgar samlas i en nationalpark i ett område med livlig trafik och orsakar uppenbar risk för människors hälsa eller en uppenbar ekonomisk risk för egendom. Utskottet ser det som viktigt att praxis för att bevilja undantagstillstånd enligt naturvårdslagen för utgallring av älgindivider är samordnad och bygger på adekvat dokumentation av riskerna för säkerhet och egendom.

Naturvårdslagens 15 § föreslås bli kompletterad med en ny, generell bestämmelse om möjlighet att driva älg i nationalparker. Det är redan nu uttryckligen tillåtet att driva älg i samband med jakt i de flesta nationalparker, men bestämmelserna är spridda över de förordningar som gäller för respektive nationalparker. Också i många nationalparker där jakt är förbjuden är det möjligt att tillåta älgdrev genom ordningsstadga eller beslut av förvaltningsmyndigheten. Då bemyndigandebestämmelsen stryks i 16 § finns det anledning att föreskriva om detta i lagen som en åtgärd som kräver Forststyrelsens tillstånd. Reglerna för älgdrev och dess omfattning kommer att redas ut när skötsel- och nyttjandeplanen för nationalparkerna läggs upp. Utskottet lyfter fram behovet av samordnad praxis och regler för älgdrev. Möjligheten att driva älg ska särskilt gälla de delar av nationalparken där den har praktisk betydelse för att älgjakten i områdena kring nationalparken ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

Fiske i nationalparker och naturskyddsområden

Utskottet hänvisar till jord- och skogsbruksutskottets utlåtande och menar att lagstiftningen om naturvård och fiske i viss utsträckning behöver kompletteras när det gäller fiske i nationalparker och naturreservat. Detta innebär att naturvårdslagens bestämmelser om allmän fiskerätt bör ses över och uppdateras.

Enligt den föreslagna 15 § 5 punkten är det med tillstånd av den myndighet eller inrättning som svarar för förvaltningen av området tillåtet att förutom mete och pilkfiske även bedriva annat fiske i nationalparker och naturreservat. Den paragrafen i naturvårdslagen gäller fiske med stöd av allemansrätten och har samma lydelse i förslaget som i den gällande lagen, som bereddes innan man 1997 gjorde ett tillägg i lagen om fiske (286/1982) där man jämställde allmänt fiske med länsspecifika tillstånd att fiska med handredskap med mete och pilkfiske.

Det gällande 8 § 1 mom. i lagen om fiske ger var och en rätt att meta och pilka och att bedriva handredskapsfiske med ett spö, en rulle och ett bete. Undantag från denna rätt att fiska utgörs av de objekt som nämns i 8 § såsom forsar och strömdrag i lax- eller sikförande vattendrag och de områden där fiskeförbud gäller med stöd av ett särskilt beslut enligt 11 § i samma lag. Det länsspecifika handredskapsfisket med ett spö, en rulle och ett bete utgör en allmän fiskerätt som kan jämföras med allemansrätten, och i ljuset av vilt- och fiskeriforskningsinstitutets uppföljningar har det inte inverkat skadligt på fiskbestånden.

Utskottet betonar att handredskapsfiske, å ena sidan, och mete och pilkfiske, å andra sidan, bedrivs på samma sätt, och dessutom ger fiske med handredskap inte upphov till större olägenheter i nationalparker och naturreservat än mete och pilkfiske. Vid den pågående revideringen av lagen om fiske är det påkallat att se över bestämmelserna i den lagen och i naturvårdslagen så att den avgiftsfria och avgiftsbelagda allemansrätten att fiska regleras samordnat.

Garantier för samernas rättigheter

Utifrån 17 § 3 mom. i grundlagen har samerna såsom urfolk rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Den här grundlagsbestämmelsen garanterar bl.a. rätten att utöva traditionella näringar som hör till samernas kultur, t.ex. renskötsel, fiske och jakt.

I nationalparker och naturreservat som ligger inom samernas hembygdsområde ska möjligheterna för samerna att utveckla och utöva sin kultur tryggas enligt 16 § 1 mom. i lagförslaget. Detsamma gäller övriga naturskyddsområden med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 17 a § 1 mom. Grundlagsutskottet anser att bestämmelsen i det här sammanhanget är viktig framför allt för att trygga villkoren för samerna att utöva den traditionella rennäringen i övre Lapplands omfattande naturskyddsområden. Av samma orsak anser utskottet att det 3 mom. som föreslås i 18 § är motiverat, där det sägs att begränsningarna i rätten att färdas i naturskyddsområden enligt 1 mom. inte gäller rätten att färdas i uppgifter inom renskötseln. Bestämmelsen tillgodoser samernas grundlagsfästa rättigheter genom en vanlig lag.

Grundlagsutskottet fäster sig vid uttrycket i andra meningen i 16 § 1 mom., alltså att när en nationalpark eller ett naturreservat inrättas ska det uttryckliga syftet med skyddet av området och, i fråga om nationalparker, också besökarnas intressen dock beaktas på behörigt sätt. Ordet "dock" ger den uppfattningen att det handlar om ett undantag från första meningen. Om man ser saken så, ser meningen ut att begränsa samernas rätt att utöva sin egen kultur. Utskottet menar att ordet "dock" för tydlighetens skull bör strykas i paragrafen.

Jakt i nya nationalparker som inrättas i områden som avses i 8 § i jaktlagen

Enligt föreslagna 16 § 2 mom. ska jakträtten för kommuninvånare beaktas när nya nationalparker inrättas i områden med fri jakträtt enligt 8 § i jaktlagen. Enligt den sistnämnda paragrafen har kommuninvånarna rätt att jaga på områden som tillhör staten i kommuner som hör till Lapplands län eller i Kajana, Hyrynsalmi, Kuhmo, Kuus-

samo, Paltamo, Pudasjärvi, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Vaala eller Vuolijoki kommun (s.k. område med fri jakträtt).

Enligt motiven i propositionen (s. 5) garanterar nya 16 § 2 mom. att särskilt lokalbefolkningen får behålla sina rättigheter. Utskottet påpekar att besluten om att inrätta nya nationalparker fattas fallspecifikt genom att en särskild lag stiftas för varje nationalpark. I det sammanhanget fattas också specifika beslut om jakt.

Jaktbegränsningar i andra skyddade områden

Enligt huvudregeln i 13 § i naturvårdslagen är verksamhet som förändrar naturen förbjuden i nationalparker och naturreservat. Jakten berörs främst av 13 § 5 punkten, där det står att det är förbjudet att fanga, döda eller ofreda vilda ryggradsdjur och att förstöra deras bon och att fanga eller samla ryggradslösa djur. På övriga naturskyddsområden tillämpas enligt 17 a § i lagförslaget vad som bestäms om nationalparker och naturreservat i 13—15 § och i 16 § 1 mom. i naturvårdslagen, om inte något annat bestäms nedan i den paragrafen. Övriga naturskyddsområden är inte så strängt skyddade som naturreservat, så när övriga naturskyddsområden inrättas kan också andra faktorer än sådana som enbart beror på skyddsbehovet vägas in i större utsträckning.

Enligt 17 a § 2 mom. i lagförslaget är jakt i regel tillåten inom övriga naturskyddsområden i en kommun som nämns i 8 § i jaktlagen. Utskottet noterar att den här traditionella jakträtten i princip fortfarande kommer att gälla övriga skyddade områden som eventuellt inrättas i norra Finland. En rätt planerad och genomförd och behörigen övervakad jakt på de här områdena strider inte mot skyddsmålen för naturskyddsområdena. Det är ändå meningen att statsrådet med stöd av ett nytt bemyndigande i naturvårdslagen under vissa förutsättningar ska kunna begränsa jakt inom områden som avses i jaktlagens 8 §. Utskottet ser den här begränsningsmöjligheten som motiverad för att skyddsmålen för områdena ska kunna nås.

Genom förordning av statsrådet är det enligt 17 a § 2 mom. i lagförslaget möjligt att avvika från huvudregeln med avseende på region, tid eller specifika viltarter, om jakten äventyrar naturskyddsområdets syfte eller inverkar skadligt på annan användning av området. Utskottet påpekar att jakten vid behov kan begränsas t.ex. på övriga naturskyddsområden med liten areal som ligger nära bosättning eller turistcentra. Dessutom ska endast invånarna i sådana kommuner som nämns i 8 § i jaktlagen ha jakträtt, om det är nödvändigt för att bevara eller sköta viltbestånden. I ett sådant sammanhang uppfyller lagstiftningen grundlagsutskottets krav på att den ska vara exakt och noggrant avgränsad och på begränsning och styrning av den normgivande makten. Möjligheten att särbehandla kommuninvånare i förhållande till varandra utgår från den bestämmelsen i jaktlagen och är inget problem med tanke på grundlagen.

Inom övriga naturskyddsområden utanför det område som nämns i 8 § i jaktlagen är jakt däremot i regel förbjuden. Jakt ska kunna tillåtas efter särskild prövning från statsrådets sida också inom andra områden än de som avses i 8 § i jaktlagen, om jakten inte inverkar skadligt på annan användning av området eller inte äventyrar det syfte som området inrättades för. Utskottet anser att övriga naturskyddsområden i södra Finland vanligtvis har liten areal och särskilt i närheten av bosättningscentra oftast har stor betydelse för friluftsliv och rekreation. Här behöver jakten regleras noggrannare än i norra Finland. Men i östra Finland finns det större befintliga eller planerade skyddade områden där reglerad jakt kan vara möjlig utan att skyddsmålen blir lidande.

Utskottet ser det som viktigt med områdes-specifika jaktbeslut som fattas separat för varje fall med hänsyn till naturvärdena enligt syftet med att inrätta ett naturskyddsområde, allemansrätten, rekreationsanvändningen och det skyddade områdets storlek. När man ska avgöra om jakt ska vara tillåten kan man utöver syftet med att inrätta området väga in naturskyddsområdets omfattning och perifera läge och ett litet behov

av användning för rekreation som faktorer som talar för att jakt ska vara tillåten. I de här mer omfattande områdena bör behoven av att kunna röra sig i naturen samordnas med jaktbehovet genom bra planering och periodiska eller områdesspecifika jaktbegränsningar, som ska läggas upp i öppet samarbete.

I 17 a § 3 mom. i lagförslaget ingår likadana bestämmelser som begränsar bemyndigandet att utfärda förordning som i 2 mom. Lagstiftningen är till denna del inget problem i relation till 80 § 1 mom. i grundlagen. Men grundlagsutskottet fäster uppmärksamhet vid att huvudregeln inte alls nämns i bestämmelsen. Det menar att det skulle vara mer motiverat i konstitutionellt hänseende att som i 2 mom. först nämna huvudregeln, som det genom förordning kan utfärdas avvikande bestämmelser från. Därför föreslår miljöutskottet nedan en teknisk precisering i 17 § 3 punkten.

Natura 2000-områden och jakt

EU-rättsakterna om naturvård siktar på att stoppa förlusten av mångfald i naturen inom unionen. Nätverket Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk som täcker in hela EU och består av särskilda skyddsområden (SPA) som medlemsstaterna har anmält enligt rådets direktiv om bevarande av vilda fåglar (79/409/EEG, det s.k. fågeldirektivet) och särskilda bevarandehabitat (SAC) som avses i rådets direktiv om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (92/43/EEG, det s.k. habitatdirektivet). Medlemsstaterna utformar SAC-områdena nationellt av områden som kommissionen har godkänt och som unionen anser vara viktiga (SCI).

Statsrådets beslut om Natura 2000-områden⁴ utgick från att det i regel inte ska påverka jakträtten eller användningen av ett område om det tas med i Natura 2000. Målet för skyddet av Naturaområdena är nämligen att skydda vissa livsmiljöer och habitat och förhindra att arter

⁴ Statsrådets beslut om godkännande av Finlands förslag till nätverket Natura 2000. Givet i Helsingfors den 20 augusti 1998.

blir störda på ett sätt som i betydande grad riskerar deras bevarandestatus.⁵ Enligt beslutet ska jakt inte betraktas som en sådan störning, utom på vissa fågelskyddsområden och på områden som är viktiga för skyddet av gråsäl.

Utskottet påpekar att områden som införlivats i nätverket Natura 2000 enligt 68 § i naturvårdslagen ska skyddas på ett sätt som motsvarar syftet med skyddet av respektive områden. När skyddet genomförs ska man se till att de värden bevaras som ligger till grund för att området har tagits med i nätverket.

I nätverket Natura 2000 ingår områden där det finns habitat för arter enligt bilaga II till habitatdirektivet. Bland de här arterna omfattas järv, utter, gråsäl, skogsvildren och östersjövikare av jaktlagens räckvidd. I områden där arternas habitat ska skyddas bör också själva arten i regel vara fridlyst. Dessutom nämns europeisk bäver, björn och lodjur i bilaga II, men i EU-medlemskapsförhandlingarna fick Finland dispens från kravet på att bevara deras habitat.

Det viktigaste syftet med fågeldirektivet är att skydda fågelfaunan. Principen för skyddet av viktiga fågelskyddsområden är att naturförhållandena i områdena ska förbli gynnsamma för fåglar. I sitt beslut om Natura 2000 menade statsrådet att det inte direkt finns behov av att begränsa jakten i fågelskyddsområden.⁶

Utskottet noterar att fridlysningsbestämmelserna om naturskyddsområden som redan inrättats fortfarande kommer att gälla utan ändringar trots revideringen och att de heller inte behöver ändras utifrån beslutet om Natura 2000. När nya naturskyddsområden inrättas kommer det för varje enskilt fall att avgöras hur man ska förhålla sig till jakt i området enligt bestämmelserna i naturvårdslagen. Lagförslaget ger de ramar som

behövs för prövning i varje enskilt fall. Dessutom finns det i propositionen inskrivet synpunkter som också finns i beslutet om Natura 2000 om hur jaktfrågorna ska vägas in när nya naturskyddsområden inrättas. Fridlysningsbestämmelserna är mer generösa i fråga om jakt på de omfattande statsägda markerna i norra Finland än i södra Finland. Beslutet om nätverket Natura 2000 förde inte med sig några ändringar i den här principen om lokalbefolkningens rättigheter.

Fridlysningsbestämmelserna om de nuvarande nationalparkerna och naturreservaten

Propositionen syftar inte till att ändra de gällande fridlysningsbestämmelserna om de nationalparker och naturreservat som redan finns. Regeringen uppger (s. 2) att propositionen inte har några verkningar för fridlysningsbestämmelserna om de naturskyddsområden som inrättats innan naturvårdslagen trädde i kraft. Enligt 76 § 2 mom. i naturvårdslagen har författningarna som gäller inrättande av dessa områden och fridlysningsbestämmelserna, inklusive undantag, i fråga om dem förblivit gällande. Utskottet framhåller att författningarna om inrättande och bestämmelserna om fridlysning, inklusive undantag, som gäller områden som inrättas efter att naturvårdslagen har trätt i kraft kommer att gälla tills vidare om de inte upphävs i det här sammanhanget.

Miljöministeriet räknar med att det finns uppskattningsvis 20 nationalparker och naturreservat med gällande fridlysningsbestämmelser och

⁵ Statsrådets beslut om godkännande av Finlands förslag till nätverket Natura 2000, givet i Helsingfors den 20 augusti 1998. Enligt beslutet ska jakten i princip inte begränsas på de Natura 2000-områden där skyddet genomförs på något annat sätt än enligt naturvårdslagen. På de Natura 2000-områden där skyddet genomförs enligt naturvårdslagen ska man också beakta aspekter som beror på den nationella lagstiftningen såsom naturvårdslagen.

⁶ Statsrådets beslut om godkännande av Finlands förslag till nätverket Natura 2000, givet i Helsingfors den 20 augusti 1998. Principen för jaktlagen är enligt beslutet att fågelbestånden ska vara hållbara, så en eventuell begränsning eller styrning av jakten ska i huvudsak genomföras inom den normala övervakningen av jaktlagen. På de viktigaste rastplatserna för flyttfåglar behöver det garanteras att fåglar som flockar sig sent får vistas ostört före flyttningen. Detta kan enligt beslutet genomföras med hjälp av fridlysningsbestämmelserna genom att jakten begränsas helt eller delvis. Begränsningarna ska dock inte genomföras som ensidiga myndighetsbeslut, utan i viktiga jaktområden förs underhandlingar med olika intressenter så att intressena kan sammanjämkas.

undantag som måste lyftas upp på lagnivå. Utskottet anser att de gällande fridlysningsbestämmelserna med undantag inte bör ändras i sak när författningsnivån höjs, utan de bör bara lyftas upp på lagnivå. Fridlysningsbestämmelserna, inklusive undantag, om områden som inrättats innan respektive efter att naturvårdslagen utfärdades bör genom lag lyftas upp från förordningsnivå till lagnivå snarast möjligt efter att ändringen av naturvårdslagen har trätt i kraft.

Hur naturskyddsområden inrättas och införlivas med de skyddade områdena

Enligt det arbetsprogram för lagberedning och fastighetsbildning som miljöministeriets projektgrupp för lagberedning tagit fram kräver redan fattade skyddsbeslut att ytterligare naturskyddsområden inrättas och att redan inrättade naturskyddsområden utvidgas. De områden som väntar på att inrättas hör till största delen redan till nationella skyddsprogram och till nätverket Natura 2000. Forststyrelsen har i sin besittning många fastigheter som omfattas av skyddsprogram för myrar, stränder, lundar, fågelvatten och gammelskog och av utvecklingsprogrammet för nationalparker och naturreservat, Natura 2000-programmet och flera överlappande skyddsprogram, men som ännu inte gjorts till skyddsområden.

Statsrådet har redan tidigare fattat beslut om de här områdena och det innebär att de kommer att bli skyddade områden enligt naturvårdslagen. Utskottet anser att lagförslaget måste godkännas för att de här åtgärderna för att inrätta skyddade områden snabbt ska kunna slutföras. Lagen bör innehålla en fungerande och tillräckligt noga avgränsad bemyndigandebestämmelse om hur funktioner ska vara ordnade på nya naturskyddsområden.

Enligt miljöministeriet omfattar de skyddade områden som ska inrättas och de områden som ska införlivas med gamla sammantaget uppskattningsvis mer än 750 000 hektar och de är något över 1 800 till antalet. De helt nya planerade naturskyddsområdena är ungefär 950 och arealen ungefär 370 000 hektar. Här ingår sammanlagt

fler än 1 000 enskilda områden av vilka en del inrättas som större helheter.

Något över 300 områden planeras bli införlivade med ett befintligt naturskyddsområde genom en separat författning (arealen är lite över 300 000 ha). Det finns ungefär 80 skyddade områden som genom författning ska utvidgas med nya områden, men resultatet blir totalt bara lite fler än 50 skyddade områden, eftersom det är meningen att vissa små skyddade områden samtidigt ska slås samman. Ungefär 120 områden som ska införlivas genom fastighetsreglering och som sammantaget omfattar ungefär 55 000 hektar ska införlivas med skyddade områden som finns i områden som avses i 8 § i jaktlagen. Dessutom finns fyra områden på sammanlagt ungefär 3 600 hektar med i beräkningen och de har vid en fortsatt granskning ansetts kräva en separat författning för att kunna införlivas.

Utanför områden som avses i 8 § i jaktlagen beräknas det finnas ungefär 165 områden som omfattar totalt ungefär 25 000 hektar och som ska införlivas genom fastighetsreglering. Största delen (fler än 100, ungefär 22 000 ha) av dem kommer att införlivas med naturskyddsområden där fridlysningsbestämmelserna tillåter jakt. De här områdena är huvudsakligen myrskyddsområden. Det finns uppskattningsvis ungefär 50 områden med en sammanlagd areal på ungefär 3 500 hektar som kommer att införlivas med naturskyddsområden där jakt är förbjudet enligt fridlysningsbestämmelserna.

De föreslagna ändringarna i 22 § i lagförslaget kommer att underlätta beredningen av författningar om naturskyddsområden betydligt, eftersom alla områden som ska införlivas inte längre behöver införlivas med hjälp av separata författningar, utan en del av de mindre områdena kommer att kunna införlivas med ett befintligt område genom fastighetsreglering. Ändringen är tänkt att medge flexibilitet och underlätta den resurskrävande författningsberedningen med tillhörande fastighetsbildning när det är fråga om att inrätta naturskyddsområden på statsägd mark.

Det står i detaljmotiven till propositionen att fridlysningsbestämmelserna om ett ursprungligt

naturskyddsområde inte på ett väsentligt sätt får ändra jaktpraxisen inom ett område som ska in-för-livas. Annars bör en anslutning till ett natur-skyddsområde ske genom lagstiftning. Som vä-sentliga förändringar bör betraktas till exempel att rätten till älgjakt ändras till älgdrev, att rätten till all jakt förändras till endast älgjakt eller att jakten inom ett område enligt jaktlagens 8 § änd-ras så att rätten uteslutande gäller kommuninvå-narna. I en bedömning av om jakt ska vara tillå-tet eller inte bör man väga in ambitionen att be-vara områdets skyddsvärden och andra faktorer som gäller villkoren för att inrätta området.

Detaljmotivering

16 §. Tryggande av vissa rättigheter. Utskottet föreslår att bestämmelsen om samernas rättighe-ter justeras enligt grundlagsutskottets utlåtande så att ordet "dock" stryks i 1 mom. Justeringen förtydligar syftet med paragrafen, att garantera förutsättningarna för samerna att utöva och ut-veckla sin kultur.

17 a §. Fridlysningsbestämmelser som gäller öv-riga naturskyddsområden. Med stöd av 17 a § 3 mom. kan det genom förordning av statsrådet

föreskrivas att jakt är tillåten inom naturskydds-områden i andra kommuner än de som nämns i 8 § jaktlagen. I bestämmelsen ingår likadana be-stämmelser som begränsar bemyndigandet att utfärda förordning som i 2 mom. Men grundlags-utskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att huvudregeln för jaktregleringen inte alls nämns i bestämmelsen. Paragrafen bör förtydli-gas så att huvudregeln så som i 2 mom. först nämns också i 3 mom., som det genom förord-ning kan utfärdas avvikande bestämmelser från. Utskottet föreslår att vad som föreskrivs i 13 § 1 mom. 5 punkten enligt huvudregeln gäller för att döda, fånga eller ofreda djur på övriga natur-skyddsområden som ligger på något annat områ-de än dem som avses i 8 § i jaktlagen.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

*godkänner lagförslaget med följande
ändringar (Utskottets ändringsför-
slag).*

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av naturvårdslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturvårdslagen av den 20 december 1996 (1096/1996) 15—17 §, 19 § 2 mom. samt 22 § 1 och 3 mom., av dem 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1069/2004, samt
fogas till lagen en ny 17 a § och till 18 § ett nytt 3 mom. som följer:

16 §

Tryggande av vissa rättigheter

I nationalparker och naturreservat som ligger samernas hembygdsområde som avses i 4 § i sametingslagen (974/1995) avsett samernas hembygdsområde ska förutsättningarna för sam-

erna att bevara och utveckla sin kultur tryggas. När en nationalpark eller ett naturreservat inrät-tas ska (*utesl.*) det uttryckliga syftet med skyd-det av området och, i fråga om nationalparker, också besökarnas intressen beaktas på behörigt sätt.

(2 mom. som i RP)

17 a §

Fridlysningsbestämmelser som gäller övriga naturskyddsområden

(1 och 2 mom. som i RP)

Vad som föreskrivs i 13 § 1 mom. 5 punkten gäller för dödande, fångande och ofredande av djur på övriga naturskyddsområden som ligger på något annat område än dem som avses i 8 § i jaktlagen. Genom förordning av statsrådet kan det dock föreskrivas att jakt är tillåten inom öv-

riga naturskyddsområden (utesl.), förutsatt att jakten inte äventyrar de syften som naturskyddsområdet inrättades för eller inverkar skadligt på annan användning av området. Bestämmelserna kan ha regionala eller till en viss tidsperiod bundna begränsningar eller gälla specifika viltarter.

(4 och 5 mom. som i RP)

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors den 26 november 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Susanna Huovinen /sd
vordf. Pentti Tiusanen /vänst
medl. Christina Gestrin /sv
Timo Heinonen /saml
Rakel Hiltunen /sd
Timo Juurikkala /gröna
Antti Kaikkonen /cent
Tanja Karpela /cent
Timo Kaunisto /cent

Timo Korhonen /cent
Merja Kuusisto /sd
Tapani Mäkinen /saml
Sanna Perkiö /saml
Janne Seurujärvi /cent
Tarja Tallqvist /kd
Pauliina Viitamies /sd
Anne-Mari Virolainen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Jaakko Autio.

RESERVATION 1

Motivering

Propositionen innehåller huvudsakligen behövliga preciseringar av bemyndigandebestämmelserna. De största problemen hänger samman med att jakt och älgdrev på vissa villkor blir tillåtna i nationalparker och naturreservat.

Naturvårdslagens 15 § 1 mom. ska kompletteras med en ny 3 punkt som under vissa förutsättningar tillåter att individer av viltarter som får jagas med stöd av jaktlicens avlägsnas från området också när detta föranleds av behov utanför naturskyddsområdet. Viltarter som får jagas med stöd av jaktlicens är bl.a. alla stora rovdjur, älg och gråsäl. Enligt den föreslagna 3 punkten ska man i nationalparker och naturreservat få avlägsna individer av viltarter som utanför skyddsområdet orsakar ett uppenbart hot mot människors hälsa eller hot om betydande ekonomisk skada på egendom.

Dessutom ska 15 § 2 mom. kompletteras med en ny, generell bestämmelse om möjlighet att driva älg i nationalparker. I nationalparkerna i söder finns det varierande praxis för älgjakt och anknytande älgdrev. I vissa nationalparker är älgjakt tillåten men i några andra är den förbjuden. Variationen beror mer på när parkerna är inrättade än på naturförhållandena.

Naturskyddsområdenas betydelse för naturens mångfald

De nationalparker där jakt helt och hållet är förbjuden omfattar sammanlagt ungefär 100 000 hektar. Det är omkring 0,3 % av hela Finlands areal. Dessutom är jakt förbjuden i alla naturreservat och på vissa naturskyddsområden med mindre areal. De här områdena omfattar enligt en grov uppskattning lite över 150 000 hektar. Den sammanlagda arealen av alla naturskyddsområden där jakt är förbjuden uppgår till en knapp procent av Finlands areal.

Om jakt i vissa fall blir tillåten också i nationalparker och naturreservat enligt propositionen,

finns risken att fridlysta och rentav utrotningshotade djur blir störda. Detsamma gäller älgdrev i nationalparker. De skyddade områdena representerar vår mest värdefulla natur och deras syfte är att skydda den ursprungliga naturen. Det finns inte så många skyddade områden i södra Finland och behovet av nya skyddade områden är stort, likaså behovet av rekreation och naturturism. Därför är det viktigt att inrätta till exempel en nationalpark i Sibbo storskog.

Användning av naturskyddsområden för rekreation

Om jakt blir tillåten kommer det att störa dem som använder nationalparker och naturreservat för rekreation. Nationalparkerna har blivit mycket viktiga destinationer för naturturismen och besökarantalet har länge varit på väg upp. Enligt enkäter bland besökarna är en stor majoritet emot jakt i nationalparker. Om jakt blir tillåten i nationalparker kan det leda till att besökarantalet sjunker. I populära områden kommer jakten heller inte att kunna genomföras på ett alldeles säkert sätt, eftersom det kan finnas hundratal besökare i nationalparkerna varje dag under till exempel älgjaktssäsongen. Också älgdrev kommer att störa dem som använder nationalparkerna för rekreation.

Dessutom finns risken att statusen som nationalpark inte längre internationellt kommer att tillskrivas områden som används för jakt. I princip och enligt IUCN:s (International Union for Conservation of Nature) klassificering av skyddade områden är jakt inte något som ska vara tillåtet i vare sig nationalparker eller naturreservat.

Säkerhet

Enligt motiven till propositionen kommer punkten att bli tillämplig främst vid förebyggande av olyckor med hjortdjur i trafiken, förhindrande av

skador för yrkesfisket som orsakas av gråsäl och vid avlägsnande av björn- och vargindivider som utgör en risk för omgivningen.

I fråga om stora landrovdjur finns det inte ett enda känt fall där ett sådant här undantag hade behövts i södra Finland på grund av hot mot människor eller husdjur. Om något sådant hot uppstår finns möjligheten att tillämpa befogenheterna enligt polislagen.

I fråga om älgar har tillståndsbehovet undersökts av en arbetsgrupp tillsatt av miljöministeriet i en rapport om jakten i nationalparker i södra Finland. Det finns inte tillräckligt med undersökningsresultat till stöd för påståendet att hjorddjur i stor utsträckning samlas i nationalparker under olika årstider. Snarare tyder de resultat som finns på att de största älgförekomsterna finns i ekonomiskogar utanför nationalparkerna där älgarna hittar föda.

Det finns egentligen inte heller någon framforsad kunskap om hur hjorddjur som lever i nationalparker påverkar antalet trafikolyckor. Flest älgolyckor inträffar det på ställen där det finns gott om hjorddjur och trafik, oberoende av om det finns skyddade områden i närheten. De älgar

som påträffas i nationalparker går att gallra ut genom normal älgjakt när de rör sig utanför parken. Om det visar sig finnas behov går det att utöka jaktlicenserna i områden nära nationalparker. Älgbeståndet bör regleras genom jaktvård, inte genom ändringar i naturvårdslagen.

I en utredning om skötseln av skyddade områden 2005 rekommenderade Forststyrelsen att fler områden som är fridlysta mot jakt och fiske ska inrättas. Nationalparkerna och användningen av dem måste också i framtiden svara mot sitt ursprungliga syfte. För att de skyddade områdena ska behålla sitt värde bör jakt inte bli tillåten i nationalparker eller naturreservat. Älgdrev bör inte tillåtas i nationalparker. Både naturen och människorna behöver områden som är fria från jakt. Det finns redan nu mycket få sådana områden.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet men stryker 15 § 3 punkten och 15 § 2 mom.

Helsingfors den 26 november 2010

Susanna Huovinen /sd
Rakel Hiltunen /sd
Merja Kuusisto /sd

RESERVATION 2

Motivering

Propositionen är behövlig till den del den bygger på miljöutskottets uttalande 2004 om att "riksdagen förutsätter att regeringen bör vidta åtgärder för att se till att lagstiftningen om nationalparker och naturreservat motsvarar kraven i 80 § i grundlagen" (MiUB 17/2004 rd). Då när lagen om Pallas-Yllästunturi nationalpark skulle utfärdas påpekade grundlagsutskottet att bemyndigandet att utfärda förordning enligt 16 § i naturvårdslagen var för öppet och att det ur konstitutionell synvinkel inte tillräckligt noggrant begränsade prövningsrätten för den som utfärdar förordning (GrUU 29/2004 rd). Regeringens lagförslag om att ändra naturvårdslagen går långt över den här förpliktelsen.

Betänkandet som majoriteten i utskottet godkände behandlar förtjänstfullt FN:s och Internationella naturvårdsunionens (IUCN) principer, som reglerar tillträdet till systemet för klassificering av skyddade områden. Nationalparker hör till kategori II och är därmed skyddade områden där fokus ligger på att skydda ekosystemen och se till att området går att nyttja för rekreation. Också nationalparkerna i Finland hör till kategori II. Jakt som inte hör samman med en skyddad ursprungskultur i nationalparken anses enligt IUCN:s rekommendationer strida mot kraven på att nationalparken ska vara i orört tillstånd. IUCN har också rekommenderat att skyddade områden som inte uppfyller skydds- och vårdkraven enligt kategori II inte ska kallas nationalpark. Forststyrelsen lät 2004 göra en internationell undersökning av hur skyddade områden sköts i Finland. Där rekommenderas det att fler områden där jakt och fiske är förbjudna enligt IUCN-principerna ska inrättas i Finland.

I betänkandet hänvisar utskottet till "vissa nya bestämmelser som framför allt har att göra med regleringen av djurbestand i naturskyddsområden". En del av de här ändringarna i naturvårdslagen strider i princip och i praktiken mot IUCN-rekommendationerna.

Lagens 15 § 1 mom. 2 punkt kompletteras med "av främmande ursprung". Enligt motiveringen till propositionen är syftet att förbättra möjligheterna att minska antalet individer av arter som är av främmande ursprung eller skadliga på något annat sätt. Utskottet har erfarit att punkten medger adekvata möjligheter att se till att skyddsmålen uppnås, så ändringen behövs inte.

Men om man ändå vill betona det främmande ursprunget, är termen i dagens begreppsapparat "invasiv art". Utskottet har fått förslag om en exaktare formulering av skadlighetsdefinitionen. Definitionen "om de har förökat sig alltför mycket eller annars blivit skadliga" bör omformuleras till "om arten orsakar betydande skada för skyddsmålen för området".

I betänkandet står det tydligt och bra att nationalparkerna ska finnas till "för bland annat miljöfostran, undervisning och kännedom om naturen över lag, naturvetenskaplig forskning och uppföljning av miljöns status. Nationalparken finns också till som en sevärdhet för rekreation genom att den ger möjlighet till naturupplevelser och utfärder i naturen". Det står i flagrant konflikt med de här ändamålen att man ska få använda älgstudsare i nationalparker.

Med tanke på det som sagts ovan är det kontroversiellt att godkänna nya 15 § 1 mom. 3 punkten om att man i nationalparker, naturreservat och andra naturskyddsområden får skjuta "individer av viltarter som får jagas med stöd av jaktlicens", om individen i fråga "utanför skyddsområdet orsakar ett uppenbart hot mot människors hälsa eller hot om betydande ekonomisk skada på egendom".

Förslaget har haft sin upprinnelse i påståenden om att älgar som trivs i Liesjärvi nationalpark orsakar särskild fara för trafiken på riksväg 2. Men betänkandet, godkänt av majoriteten i utskottet, noterar att det utifrån statistiken inte går att påvisa att Liesjärvi nationalpark påverkar antalet älgolyckor. Inte heller kringgäns national-

park har "statistiken visat på någon koncentration av olyckor med hjortdjur". Vidare preciserar betänkandet att "utifrån undersökningarna går det inte att påvisa att älgbeståndet i nationalparkerna betyder någon starkt höjd risk för trafiksäkerheten i södra Finland. Utskottet påpekar att älgbestånden också kan regleras effektivare om det behövs genom att bevilja fler jaktlicenser i områden nära nationalparker. Jaktföreningar som är verksamma nära nationalparker kan genom beslut av jaktvårdsdistriktet beviljas ett förhöjt antal jaktlicenser om älgbeståndet växer så mycket att det ställer till med problem".

I och med att majoriteten i utskottet godkände formuleringen ovan blev 15 § 1 mom. 3 punkten och 15 § 2 mom. alltså onödiga. Vad gäller "individer av viltarter, om individen i fråga utanför skyddsområdet orsakar ett uppenbart hot mot människors hälsa eller hot om betydande ekonomisk skada på egendom" så är det möjligt att "avlägsna" dem utifrån 15 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen. Argumentet att formuleringen är onödig får dessutom stöd av att 15 § 3 mom. är förenligt med 25 § i polislagen.

Det har också förklarats för utskottet att en stor majoritet av finländarna ställer sig negativt till att jakten utvidgas till nationalparkerna i södra Finland. På frågan om jakt bör tillåtas i nationalparkerna i Södra Finland svarade 71 procent nekande (2005). I enkäter bland besökare i nationalparkerna i södra Finland godkände 80 procent inte jakt i nationalparker och 10 procent godkände jakt (2009). Dessutom har utskottet tagit del av resultaten från ballistiska undersökningar som visat att skottvidden för älgstudsare är flera kilometer och att risken för rikoschetter är uppenbar.

I betänkandet understryker utskottet mycket riktigt att jaktförbud är huvudregel i naturskyddsområden utanför de områden som avses i 8 § i jaktlagen. Dessutom noteras en resursbrist i nationalparker och naturskyddsområden. Samtidigt som förberedelser pågår för att inrätta två nya nationalparker, i Bottenhavet och i Sibbo storskog, får Forststyrelsens naturtjänster sämre möjligheter att klara av sin uppgift att sköta nationalparker, naturreservat och andra natur-

skyddsområden. Regeringen minskade anslaget för Naturtjänsterna med 5 miljoner euro med beaktande av nivån 2008 och det pågående "produktivtetsprogrammet".

Betänkandet visar att 15 § 1 mom. 2 och 3 punkten och 15 § 2 mom. är onödiga. Orsaken till att momenten ändras finns någon annanstans än i de mål som nämns i motiven eller IUCN-målen. Det som ligger bakom är resultatet av påverkan från några centrala aktörer på olika håll och sammansättningen i den sittande regeringen. Propositionen om att tillåta jakt i små nationalparker gick inte framåt förra valperioden. Sammansättningen i den nya regeringen gjorde det möjligt att driva igenom förslaget.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet men 15 § med ändringar (Reservationens ändringsförslag).

Reservationens ändringsförslag

15 §

Tillståndskrävande undantag från fridlysningsbestämmelserna

Om syftet med att området inrättades inte äventyras, och med tillstånd av den myndighet eller inrättning som svarar för förvaltningen av området är det i nationalparken och naturreservatet tillåtet att

(1 punkten som i MiUB),

2) decimera antalet individer av en *invasiv art* och även individer av andra växt- och djurarter om de *orsakar betydande skada för skyddsmålen för området* eller annars blivit skadliga,

(3 punkten *utesl.*),

(4—9 punkten som i MiUB)

(2 mom. *utesl.*)

Helsingfors den 26 november 2010

Pentti Tiusanen /vänst
Tanja Karpela /cent